

Vrăjitorul din Oz

L. Frank Baum (n. 15 mai 1856, New York – m. 6 mai 1919, California) este un renumit autor de cărți pentru copii. Este cunoscut în întreaga lume mai ales datorită *Vrăjitorului din Oz*, publicat în anul 1900, căruia i-a urmat un întreg ciclu de povestiri legate de tărâmul lui Oz.

Opera lui L. Frank Baum cumulează 55 romane, 83 de nuvele și peste 200 de poezii.

În scrierile sale este anticipată existența câtorva elemente comune din realitatea ulterioară, care însă pe atunci nu existau, cum ar fi televiziunea, laptopurile sau telefoanele fără fir.

Pe lângă meseria de scriitor, Baum a avut și alte ocupații de-a lungul vieții: editor de ziar, actor, scenarist și regizor de film.

Sorinel Cârștiuc (n. 1989) este absolvent al Universității de Artă din Iași. A participat la numeroase expoziții de grup din țară și a inițiat atelierul de creație Bellart din Brăila. În 2007, a primit premiul al II-lea la Concursul internațional de pictură „Alexandru Ciucurencu“.

L. FRANK BAUM

Drăjitorul din Oz

Traducere din engleză
de Grete Tartler

Ilustrații
de Sorinel Cârștiuc

Introducere

De-a lungul secolelor, folclorul, legendele, miturile, poveștile au fost mereu o parte importantă a copilăriei, pentru că fiecare copil îndrăgește în mod instinctiv și firesc poveștile fantastice, minunate și vădit ireale. Zânele cu aripi create de frații Grimm și de Andersen au adus mai multă fericire în inimile copiilor decât orice altă invenție omenească.

Dar, după ce a slujit generații întregi, vechiul tip de poveste poate fi acum clasat ca „istoric” în bibliotecile copiilor, fiindcă a sosit vremea unei noi serii de povești cu minuni, din care să dispară obișnuitele duhuri, pitici și zâne, laolaltă cu îngrozitoarele întâmplări pe care autorii lor le-au menit, pentru fiecare poveste, conturării unei morale a fricii. Educația modernă include moralitatea; de aceea, copilul modern caută în povești numai amuzamentul, bucuros să nu mai citească despre întâmplări neplăcute.

Arând acest lucru în minte, povestea Vrajitorul din Oz a fost scrisă special pentru a le fi pe plac copiilor de astăzi. Ținta ei: să fie o poveste actuală, care păstrează bucuria și elementele uimitoare, dar în care nu se mai găsesc emoțiile grele și visele urâte.

L. Frank Baum
Chicago, aprilie 1900

Tornada

Dorothy trăia în inima marilor prerii din Kansas, împreună cu unchiul Henry, care era fermier, și mătușa Em, nevasta acestuia. Casa lor era mică, întrucât fuseseră nevoiți să aducă de la mare depărtare, cu căruța, chereșteaua necesară construcției. Cu totul, numai patru pereți, o podea și un acoperiș alcătuind o singură încăpere, în care se mai găseau și o sobă de gătit ruginită, un bufet, o masă, trei-patru scaune și paturile. Unchiul Henry și mătușa Em aveau, într-un colț, un pat mare, iar Dorothy, în alt colț, un pătuț. Nu existau nici pod și nici pivniță, în afară de o mică bortă săpată în podea, numită „pivnița pentru tornadă“, unde familia putea să se adăpostească în caz că izbucnea unul dintre acele mari vârtejuri îndeajuns de puternice, încât să sfărâme orice zidire din cale. Se ajungea acolo printr-un chepeng din mijlocul podelei și apoi pe o scară care cobora spre borta mică și întunecată.

Când ieșea în prag și privea în jur, Dorothy nu putea vedea nimic altceva decât marea prerie. Nici pomi, nici vreo casă nu spărgeau larga desfășurare a câmpiei care ajungea în toate părțile până la băierile cerului. Soarele copsese arătura într-o cocă gri, străbătută de mici crăpături. Nici măcar iarba nu era verde, pentru că soarele arsese vârful firelor până se făcuse de aceeași

culoare, același cenușiu de pretutindeni. Pe vremuri, casa de lemn fusese vopsită, dar soarele decolorase vopseaua și ploile o spălaseră, astfel că acum era la fel de monotonă și de cenușie ca toate celelalte.

Când se mutase aici, mătușa Em era o nevestă tânără și frumoasă, dar soarele și vântul o schimbaseră și pe ea. Îi luaseră sclipirea din ochi, privirea devenindu-i cenușie și acră, îi furaseră rumeneala obrașilor și a gurii, cenușii acum, la rândul lor, Era slabă, uscățivă și nu mai zâmbea niciodată. La început, când sosise la ei Dorothy, rămasă orfană, mătușa fusese atât de uimită de râsul copilei, încât îi venea să strige și să-și ducă mâna la inimă de câte ori îi ajungea la urechi vocea voioasă a fetei; de fapt, și acum se uita cu mirare la fata care găsea motive să râdă în acel loc.

Unchiul Henry nu râdea niciodată. Muncea din greu de dimineată până seara și nu știa ce înseamnă bucuria. Era, de asemenea, cenușiu, din vârful lungii bărbi până într-al bocancilor grosolani; arăta sever și solemn, și vorbea foarte rar.

Pe Dorothy o făcea să râdă doar Toto, datorită căruia nu devenise și ea cenușie ca tot ce-i înconjură. Toto nu era gri; era un câțel negru, cu păr lung și mătăsos. Avea un nas mic și caraghios și clipea voios din ochișorii negri. Țopăia cât era ziua de lungă, iar Dorothy îl iubea și se jucau împreună.

Totuși, astăzi nu se jucau. Unchiul Henry ședea în prag și se uita îngrijorat la cer, care era chiar mai cenușiu ca de obicei. Dorothy, în ușa, cu Toto în brațe, privea și ea cerul. Mătușa Em spăla vasele. Din îndepărtatul nord se auzea vaierul grav al vântului, iar unchiul Henry și Dorothy vedeau cum se apleacă în valuri lungile ierburi înaintea furtunii. Sosi acum prin văzduh,

Vrăjitorul din Oz

din sud, un șuier puternic, și când își întoarseră privirea într-acolo văzură unduirile ierbii. Unchiul Henry se ridică brusc.

— Vine o tornadă, Em! îi strigă nevastei. Mă duc să văd de vite.

Și alergă spre grajdurile unde ținea vacile și caii.

Mătușa Em își lasă treaba, ivindu-se în prag. Se lămuri dintr-o singură ochire cât de aproape era primejdia.

— Repede, Dorothy! strigă ea. Fugi în pivniță!

Toto sări din brațele fetei și se ascunse sub pat, iar ea începu să-l caute. Mătușa Em, cumplit de înfricoșată, deschise larg ușa trapei, coborând în borta mică și întunecată. Dorothy izbuti până la urmă să-l prindă pe Toto și porni pe urmele mătușii. Dar când se afla la jumătatea camerei se auzi un vuiet puternic de vânt, iar casa se zgudui atât de tare, încât fata își pierdu brusc echilibrul și căzu pe podea.

Apoi se întâmplă ceva ciudat. Casa se învârti în loc de două, trei ori și se ridică încet, cu totul, în văzduh. Dorothy se simțea ca într-un balon.

Vântul din nord și cel din sud se întâlniseră chiar în punctul unde era situată casa, făcând din ea miezul tornadei. În miez, aerul rămâne în general liniștit. Însă marea presiune a furtunilor pornite din ambele părți ridicase casa tot mai sus, până ajunsese chiar în vârful tornadei, unde rămase, dusă apoi ca un fulg kilometri întregi.

Era foarte întuneric, vântul șuiera cumplit, însă Dorothy descoperi că zborul e destul de liniștit. După primele rotiri și după ce casa se aplecase la un moment dat destul de rău într-o parte, lui Dorothy i se păru că se leagănă blând, ca un prunc într-un leagăn.

Lui Toto nu-i plăcea. Alerga prin odaie încolo și-ncoace, lătrând foarte tare, însă Dorothy se mai liniștise și ședea pe podea, așteptând să vadă ce se mai întâmplă.

La un moment dat, Toto se apropie prea mult de trapă și căzu prin ea; la început, fetița crezu că l-a pierdut. Dar îi văzu curând o ureche ițindu-se prin deschizătură, fiindcă puternica presiune a curenților îl ținea deasupra și nu putea să cadă. Se târî într-acolo, îl prinse de ureche și-l trase în încăpere, închizând apoi chepengul, ca să evite alte accidente.

Trecură ore în șir, și încet, încet, lui Dorothy îi trecu frica; dar se simțea cam singură, iar vântul bătea atât de tare, încât aproape o asurzise. La început se întrebase dacă va fi făcută fărâme la aterizare, dar cum ceasurile treceau și nimic îngrozitor n-avea loc, încetă să se mai îngrijoreze, hotărând să aștepte liniștită ce-o să mai fie. În cele din urmă, mergând târâș pe podeaua clătinată, se întinse pe pat, iar Toto veni alături de ea.

În ciuda balansului și a vaierului tornadei, Dorothy închise curând ochii și căzu într-un somn adânc.

Sfatul cu Munkinezii

Dorothy se trezi brusc în urma unei zguduituri atât de puternice, încât, dacă n-ar fi fost întinsă pe un pat moale, s-ar fi lovit. Zdruncinătura îi tăie respirația și o făcu să se întrebe ce se întâmplase. Toto își lipi nasul rece de fața ei și scheună trist. Dorothy se ridică și observă că acum casa nu se mai mișcă; prin fereastră pătrundeau razele strălucitoare ale soarelui, inundând odăița. Sări din pat, cu Toto pe urmele ei, și deschise ușa în grabă.

Scoase un strigăt de mirare, iar ochii i se făceau tot mai mari văzând minunatele lucruri din jur.

În mod ciudat, tornada așezase casa cu multă blândete pe pământ, într-un ținut de o frumusețe uimitoare. Pretutindeni petice de iarbă, pomi falnici cu fructe bogate și atrăgătoare, straturi de flori splendide, păsări cu penaj ales și strălucitor care cântau, copaci și tufe care vibrau în bătaia aripilor lor. Nu departe, un râuleț curgea grăbit, scânteind printre straturile verzi, murmurând cu o voce care i se păru foarte plăcută fetei venite din preeriile întunecate și cenușii.

Pe când admira cu nesaț priveliștile stranii și minunate, observă că se îndreaptă spre ea o ceată de oameni ciudați, cum nu mai văzuse. Nu erau atât de mari cum știa ea că trebuie să

fie adulții; dar nici foarte mici de statură. De fapt, păreau de aceeași înălțime ca Dorothy, care pentru vârsta ei era suficient de înaltă, deși păreau să aibă cu mult mai mulți ani decât ea. Erau câțiva bărbați și o femeie în straie foarte ciudate. Purtau niște pălării rotunde, ridicându-se într-un țugui de trei palme deasupra capului, cu niște clopoței care clincheteau la fiecare mișcare în jurul borurilor. Pălăriile bărbaților erau albastre, dar cea a femeii mărunțele era albă; ea purta și o rochie de asemenea albă, care-i cădea în falduri pe umeri, toată stropită cu stelute care sclipeau în soare ca diamantele. Hainele bărbaților erau albastre, în aceeași nuanță cu pălăriile și aveau niște ghete bine lustruite, cu vârfuri albastre, lungi și întoarse. Bărbații, se gândi Dorothy, erau de aceeași vârstă cu unchiul Henry, pentru că doi dintre ei aveau barbă. Dar femeia mărunțică era cu siguranță mult mai în vârstă. Avea chipul plin de riduri, părul aproape alb și mergea destul de țeapănă. Când ajunseră aproape de casa unde Dorothy ședea în prag, se opriră șoptind între ei ca și cum s-ar fi temut să înainteze. Dar mărunțica bătrână se îndreptă către Dorothy, făcu o plecăciune adâncă și spuse cu voce blândă:

— Bun venit în țara Munkinezilor, preanobilă vrăjitoare. Îți suntem atât de recunoscători că ai nimicit-o pe Vrăjitoarea cea Rea de la Răsărit și ne-ai eliberat poporul din robie!

Dorothy o ascultă cu mirare. Ce-o fi vrut să spună femeia asta numind-o vrăjitoare, și cum adică o răpusese pe Vrăjitoarea cea Rea de la Răsărit? Dorothy era o fetiță nevinovată și pașnică, adusă de o tornadă la zeci de kilometri de casă, și niciodată în viața ei nu omorâse pe nimeni.

Vrăjitorul din Oz

Dar bătrânica aștepta desigur răspuns; așa încât Dorothy ripostă, ezitând:

— Sunteți foarte amabilă, dar trebuie să fie o greșeală. Eu n-am omorât pe nimeni.

— Oricum, casa ta a făcut asta, râse bătrânica, ceea ce înseamnă același lucru. Ia uite, continuă ea, arătând spre colțul casei. I se văd cele două vârfuri ale pantofilor ițindu-se de sub bârne.

Dorothy privi într-acolo și scoase un mic strigăt de spaimă. Într-adevăr, chiar sub colțul mării grinzi pe care se sprijinea casa, se iveau două picioare și pantofii de argint, ascuțiți la vârfuri.

— Vai de mine, vai de mine! strigă Dorothy, plesnindu-și palmele îngrozită. Casa trebuie să fi căzut peste ea. Ce ne facem?

— Nu-i nimic de făcut, zise calm femeia mărunțică.

— Dar cine era? întrebă Dorothy.

— Vrăjitoarea cea Rea de la Răsărit, cum am spus, răspunse bătrânica. A ținut Munkinezii mulți ani în robie, obligându-i să trudească pentru ea zi și noapte. Acum, că i-ai eliberat, îți sunt toți recunoscători pentru binele făcut.

— Cine sunt Munkinezii? întrebă Dorothy.

— Niște oameni care trăiesc în Țara de la Răsărit, unde stăpânește Vrăjitoarea cea Rea.

— Faci și tu parte dintre ei? întrebă Dorothy.

— Nu, dar sunt prietena lor, deși trăiesc în Țara din Nord. Când au văzut că Vrăjitoarea de la Răsărit a murit, Munkinezii mi-au trimis un sol grabnic și am venit pe dată. Eu sunt Vrăjitoarea din Nord.

— Doamne! strigă Dorothy. Ești o vrăjitoare adevărată?

— Sigur că da, răspunse micuța femeie. Dar sunt bună, oamenii mă iubesc. Nu am atâta putere ca Vrăjitoarea cea Rea care a domnit aici, altfel aş fi putut să-i eliberez pe cei prinși, eliberându-mă în primul rând și pe mine.

— Dar credeam că toate vrăjitoarele sunt rele, spuse fata, pe jumătate speriată să aibă de-a face cu una adevărată.

— O, nu, e complet greșit. Nu erau decât patru vrăjitoare în Țara lui Oz, iar două dintre ele, cele care trăiesc la Nord și la Sud, sunt vrăjitoare bune. Știu că e adevărat ce spun pentru că eu însămi sunt una dintre ele și nu mă pot înșela. Cele care au trăit la Răsărit și Apus erau într-adevăr vrăjitoare rele; dar acum, că ai ucis una dintre ele, n-a mai rămas decât una rea în Țara lui Oz – aceea care trăiește în Apus.

— Dar, zise Dorothy, după ce cugetă o clipă, mătușa Em mi-a spus că vrăjitoarele au murit toate demult, tare demult.

— Cine-i mătușa Em? întrebă bătrânică.

— Mătușa mea din Kansas, de unde am venit eu.

Vrăjitoarea din Nord păru să cugete o vreme cu fruntea plecată și ochii în pământ. Apoi se uită în sus și spuse:

— Nu știu unde se află Kansas. N-am auzit niciodată până acum de acest ținut. Dar spune-mi, e o țară civilizată?

— O, da, răspunse Dorothy.

— Atunci asta explică lucrurile. Oamenii din țările civilizate cred că nu mai există nici vrăjitoare, nici vrăjitori, nici ursitoare, nici magicieni. Dar vezi, Țara lui Oz n-a fost niciodată civilizată, căci noi suntem rupți de tot restul lumii. De aceea mai avem vrăjitoare și vrăjitori.

— Cine sunt vrăjitorii? întrebă Dorothy.

Vrăjitorul din Oz

— Oz e Marele Vrăjitor, veni răspunsul, cu vocea coborâtă până la șoaptă. Are mai multă putere decât noi toți ceilalți laolaltă. Trăiește în Cetatea de Smarald.

Dorothy era pe cale să pună altă întrebare, dar chiar atunci Munkinezii, care asistaseră în picioare și tăcuți la discuție, scoaseră un strigăt puternic, arătând spre colțul casei unde zăcea Vrăjitoarea cea Rea.

— Ce s-a întâmplat? întrebă bătrânica, privind și ea într-acolo și începând să râdă.

Picioarele vrăjitoarei moarte dispăruseră de tot și nu mai rămăsese nimic în afara pantofilor de argint.

— Era atât de bătrână, explică Vrăjitoarea din Nord, că s-a uscat repede la soare. Țsta i-a fost sfârșitul. Dar pantofii de argint sunt ai tăi; ți se cuvin pe drept; așa că poartă-i.

Se aplecă și ridică pantofii, iar după ce îi scutură de praf, îi înmână lui Dorothy.

— Vrăjitoarea de la Răsărit era mândră de aceste încălțări de argint, spuse unul dintre Munkinezi; sunt fermecați, dar în ce fel, n-am aflat niciodată.

L. Frank Baum

Dorothy duse pantofii în casă și-i așează pe masă. Apoi ieși din nou la Munkinezi și le zise:

— Sunt nerăbdătoare să mă întorc la mătușa și la unchiul meu, fiindcă sunt cu siguranță îngrijorați. Mă puteți ajuta să găsesc drumul?

Munkinezii și vrăjitoarea se uitară întâi unul la altul, apoi la Dorothy, apoi dădură din cap.

— La Răsărit, nu departe de aici, spuse unul dintre ei, se află un mare pustiu; nimeni n-a ajuns să-l străbată în viață.

— Același lucru se întâmplă și la Sud, spuse altul, căci am fost acolo și am văzut cu ochii mei. Sudul este țara Quadlingilor.

— Mi s-a spus, zise al treilea, că așa e și la Apus. Iar în acea țară trăiesc Winkii și e stăpânită de Văjitoarea cea Rea de la Apus, care te va lua în robie dacă îi ieși în cale.

